

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

סיכום דיון

מסמך זה מהווה את תמצית הדיונים של "פורום שווי הוגן" מתוך מטרה לשתף את הקהל הרחב בעיקרי הדברים. בקריאת המסמך יש להביא בחשבון שמדובר בתמצית הדיון ולא בפרוטוקול מלא. בהתאם למדיניות הפורום, הדברים מובאים שלא בהכרח בציון שמות כל הדוברים. יודגש כי הדברים מייצגים את עמדותיהם האישיות והמקצועיות של חברי הפורום ואינם מייצגים בהכרח את העמדות הרשמיות של הגופים אליהם הם משתייכים.

תאריך המפגש: 22 ביוני 2015

נושא המפגש: "PCAOB בישראל: האם נחוץ פיקוח חיצוני על רואי החשבון?"

חומר רקע למפגש: מצגת רשות ניירות ערך אשר הוצגה במהלך הדיון (יוני 2015), עמדת מועצת רואי חשבון בנושא (אפריל 2015).

נוכחים: אמיר ברנע, שלומי שוב, רקפת שני, מוטי ימין (מנהל מחלקת תאגידים, רשות ניירות ערך), שלומי וינר (רשות ניירות ערך), יפעת פלקון-שניידר (רשות ניירות ערך), לילי איילון, דב ספיר (יו"ר המוסד לתקינה חשבונאית), גיא טביביאן (Deloitte), דני ויטאן (KPMG), דוד וליאנו (Deloitte), אודי גרינברג (BDO), רונן מנשס (EY), גל עמית (עמית חלפון ושות'), אבי לוי (מנכ"ל מליסרון), רני שחם, משה גדנסקי (קבוצת נץ), יהודה בן אסאייג (מנכ"ל מנורה מבטחים), פרופ' יורם עדן, עו"ד רווית צמח (איגוד החברות הציבוריות), דגנית דניאל (כונס הנכסים הרשמי), ואדים פורטנוי, מנחם שוורץ, איציק מאיסי (הריבוע הכחול), אילן פלסו (יו"ר איגוד החברות הציבוריות), ארנון אטיס (KPMG), רו"ח אפרת עתיק (מחלקת חשבונאות, אגף שוק ההון, משרד האוצר), רו"ח ארנון רצ'קובסקי.

צוות מקצועי: עידו ספקטור, ליאור שחף, מתן חגבי, אלכס וולקוב, לידור רוזנצוויג.

רו"ח שלומי שוב

תחילה חששנו שנושא ה- PCAOB ייתפס כרלוונטי לרואי חשבון בלבד ושהנושא לא יהיה מספיק מושך. אנו חושבים שפורום שווי הוגן, בתפיסה שלו, נועד לתרום ככל שניתן לאיכות הדיווח וכולנו מבינים כמה חשוב מקצוע ראיית החשבון לאיכות הדיווח ולכן גם לשאלת נחיצות של PCAOB יש חשיבות רבה מבחינת שוק ההון. זה לא שאנחנו במצב אופטימלי. רק מהסתכלות על אירועים

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

שהתרחשו בשנה האחרונה ניתן לסמן שלושה כישלונות חרוצים של החשבונאות, ככלל, ושל הדוחות הכספיים וה- ISOX בפרט: בחברת דורי – שם הכישלון נוגע לאומדן עלויות, שהינו האומדן הקריטי ביותר בדוחות הכספיים של קבלן מבצע, וכן בחברות טלדור ואפריקה תעשיות – שם הכישלון נוגע לסעיפים הכי קלאסיים בדוחות הכספיים כמו הכנסות ומלאי להם אנו נוהגים לקרוא בפרקטיקה סעיפים "רכים". מבלי להיכנס לשאלה מי אשם, ואם בכלל הביקורת היתה יכולה למנוע את האירועים הנ"ל, אין ספק שאירועים מסוג זה פוגעים באמון המשקיעים בדוחות הכספיים. אמון שהוא חשוב מאוד על מנת שיתנהל כאן שוק הון יעיל ובורסה אטרקטיבית עם מחזורי מסחר גבוהים.

נושא הפיקוח על רואי חשבון הוא חשוב ביותר – למרות שאנו מחייבים את הסטודנטים שלנו לשנן את כללי האי תלות ואף בבחינות המועצה נדרש מהנבחנים להבין ולציין שרואה החשבון הינו בלתי תלוי במבוקר, כולנו מבינים שכאשר רואה החשבון נבחר, ממונה ומתוגמל על ידי החברות עצמן, אי התלות לא בהכרח מתקיימת וצריך לדאוג שזו תתקיים. בנוסף, אני חושב שהדיון כיום מתקשר במידה מסוימת לדיון שערכנו בשנה שעברה בנושא שכר טרחתו של רואה החשבון המבקר והחשש שהירידה בשכר הטרחה תגרור עמה פגיעה באיכות הביקורת, כך שלמעשה פיקוח על עבודתו של רואה החשבון בצל חשש שכזה מקבל משנה תוקף. מצד שני, יתכן ודווקא הקמת גוף פיקוח חיצוני, כאמור, יגרום לתמורות בנושא שכר הטרחה.

אנו מכירים את המודל האמריקאי, ה- PCAOB, אשר פותח בתחילת שנות האלפיים על רקע סיפורי אנרון ווורלד קום, כבר אז היה קיים גם מודל של סקירת עמיתים בארה"ב שהופעל על ידי לשכת רואי החשבון שם (AICPA). כהערת אגב, למיטב זכרוני, ביום שהודיעו על הקמת ה- PCAOB בארה"ב, הסוקרים של סקירת העמיתים התפטרו במחאה, מה שמעיד גם על המתיחות לה אנו עדים כיום.

ה- PCAOB הינו גוף סטטוטורי בעל סמכויות אכיפה נרחבות, שבטח נשמע עליו בהמשך הדיון. רק בשנים האחרונות הוטלו קנסות על ידי ה- PCAOB על כמה ממשרדי ראיית החשבון הגדולים, הן ברמה פרסונאלית והן ברמת המשרד.

כמה שנים לאחר הקמת ה- PCAOB, הוקם בישראל המוסד לסקירת עמיתים על ידי לשכת רואי חשבון. המוסד לסקירת עמיתים לא מוכר על ידי גופי הרגולציה השונים בעולם, מה שאומר למעשה של ה- PCAOB קיימות סמכויות אכיפה בישראל על רואי חשבון מבקרים של חברות ציבוריות

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

הנסחרות בארה"ב, וישנה חשיפה גם לבקרה של האיחוד האירופי לאור העובדה שהדירקטיבה האירופאית אף היא לא מכירה במוסד לסקירת עמיתים הישראלי.

על רקע דברים אלו פרסמה הרשות לניירות ערך, אשר תציג גם היא את עמדתה בהמשך, טיוטת תזכיר חוק בנושא בסוף שנת 2012, ומאז למעשה הייתה "שתיקה". בראייה פשטנית, ניתן לראות כי קיימים בתזכיר שני מישורים: המישור האחד הינו עצם הוצאת הפיקוח על רואי החשבון החוצה והמישור השני הינו נושא התקינה בביקורת, שלמעשה בהתאם לתזכיר מועברת מלשכת רואי חשבון לגוף הפיקוח. חשוב לזכור שככל שאנו מדברים על תקינה בביקורת, לא ניתן להתעלם ממה שקורה בימים אלו לביקורת, שלמעשה הופכת להיות בינלאומית, בדומה למה שקרה לחשבונאות בעשור האחרון ואף לפניו. כלומר, היום הלשכה מתרגמת את תקני הביקורת הבינלאומיים ומבצעת התאמות מסוימות, וכעת עולה למעשה השאלה מי יהיה הגוף שינחה לגבי אילו התאמות לבצע. אני חושב שככל שהתקינה הופכת להיות בינלאומית, כפי שצריך להיות לטעמי, הסוגיה הנ"ל הולכת ומתייתרת.

ניתן להבין כי לנושא הפיקוח יש לא מעט משמעויות, ובמקצוע שלנו מדובר בסוג של "רעידת אדמה" – אירוע מכונן ומאוד משמעותי. חשוב לציין שאותן משמעויות מתייחסות גם להיבט החברות המדווחות – את אותו גוף פיקוח צריך יהיה לממן על מנת שאנשים בעלי שיעור קומה ילכו ויעסקו במלאכה בצורה מקצועית, ובסביבה שבה מספר החברות הציבוריות הולך וקטן הנטל הולך וגדל, ואינני בטוח אם כלל נלקחו בחשבון תחזיות שונות לעניין העלות. לכאורה, גם אם העלות תוטל על משרדי רואי החשבון בלבד, הרי שכלכלית היא יכולה להתגלגל בסופו של דבר גם על החברות המדווחות. מן הצד השני, לא ניתן להתעלם מהמגמה בעולם סביב הנושא.

במסגרת חומרי הרקע ניתן לראות את תוצאות הדיון שהתקיים בנושא במועצת רואי חשבון לפני מספר חודשים, אשר כוללות מספר נימוקים נגד הקמת גוף הפיקוח. מבלי להיכנס לנימוקים שהועלו בדיון האמור, לדעתי הבעיה העיקרית היא נושא התקצוב והחיסרון לגודל שקיים בישראל, לעומת המודל המקביל האמריקאי.

לא ניתן להתעלם מכך שבסופו של דבר לגוף חיצוני ולביקורת עצמאית שאינה חלק מהמקצוע, יכולה להיות אפקטיביות מאד גדולה. אנו בעד שיתפתח דיון ענייני בנושא שיחדד את כל היתרונות והחסרונות, על מנת שנוכל להבין בסופו של דבר איפה צריכות לעמוד המשקולות.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

בטרם אציג את עמדת הרשות, נציין כי צורם לנו שבדיון לא נוכחים נציגים של לשכת רואי חשבון, שאנו רואים בה גורם מאוד רלוונטי לדיון ציבורי שמתקיים לגבי השאלה האם יש מקום להקמת גוף פיקוח בישראל. כמו כן, לא נמצאים אתנו גם נציגים של הרגולטורים הכלכליים הנוספים בשוק ההון – כגון המפקח על הבנקים ואגף שוק ההון, וצר לנו על כך, שכן חלק מהנקודות כפי שאציג בהמשך נוגעות גם להם.

כהקדמה, כולנו מבינים את חשיבות רואה החשבון כשומר סף וכחוליה מאוד חשובה בבקרה על המידע הפיננסי, וכולנו מבינים שללא אמון הציבור בשוק ההון בכלל ובדיווחי החברות בפרט, קשה לדבר על שווקים פיננסיים מתקדמים, מה שכמובן תקף לא רק בישראל אלא בכל העולם. אם נשאל את עצמנו מדוע בכלל להסדיר את נושא הפיקוח על הביקורת של רואי חשבון, אני בדעה שלכולנו ברורה מהי החשיבות של הדיווח הכספי כחלק מאוד משמעותי ביכולת של משקיעים לקבל החלטות השקעה מושכלות ביחס לחברות נסחרות, וזהו לא סוד שהתגלו בעבר ומתגלים כיום כשלים בדיווח הכספי ובתהליכי ביקורת של רואי חשבון, לא רק בשווקים מחוץ לישראל אלא גם בשוק המקומי.

כיום ישנה מגמה של גלובליזציה שלא ניתן להתעלם ממנה – בכל העולם קיימים גופים שמפקחים על אפקטיביות הביקורת שמעניקים רואי החשבון לחברות ציבוריות, כמו גם גופים עצמאיים שמתקינים את תקני הביקורת. אם נבחן מה המנגנון שקיים כיום בישראל, אז כמו שצוין קודם אכן ישנו המוסד לסקירת עמיתים אשר הוקם בשנת 2004, כאשר בין החסרונות העיקריים של המוסד לסקירת עמיתים ביחס לגופים עצמאיים בעולם שמבצעים את עבודת הפיקוח על רואי החשבון, ניתן למנות את נושא התלות וניגודי העניינים המובנים, הנובעים בעיקר מהעובדה שהסוקרים הינם רואי חשבון בעצמם כך שהמשרד בו הם עובדים כפוף לביקורת צולבת מצד סוקרים אחרים. כמו כן, לגוף כמו המוסד לסקירת עמיתים אין סמכויות אכיפה שכן גוף זה לא מעוגן בחקיקה. בנוסף, אנו עוקבים אחר הממצאים והתוצאות של סקר העמיתים אך קיים שיהוי בקבלת הממצאים והיו אף מקרים בהם המתנו שנה וחצי לקבלת הממצאים. מעבר לכך, ישנה בעיית שקיפות ביחס לממצאים שמפרסם סקר העמיתים, היקף הסקירה הוא מצומצם ואנו לא רואים שיתוף פעולה אמיתי בין המוסד לסקירת עמיתים לבין הרשות לניירות ערך – שיתוף פעולה חשוב שאנו מייחסים לו חשיבות עליונה בכל מה שקשור במתן הגנה נאותה למשקיעים. נקודה נוספת היא העובדה שהמוסד לסקירת עמיתים לא עומד בסטנדרטיים בינלאומיים של פיקוח, בעיקר בשל בעיית התלות וניגוד העניינים, ולא בכדי ה- PCAOB והרשויות האירופאיות לא מכירות בו. כמו כן, מתוך שיחות שקיימנו עם קרן המטבע העולמית ועם ארגון ה- OECD, עולה כי הם אינם מאמינים כי מודל סקירת העמיתים הקיים בישראל יכול לייצר את האמון שהמשקיעים צריכים לקבל ביחס לעבודת רואי החשבון, וכי יש להם ציפייה שבישראל יוקם גוף עצמאי ובלתי תלוי.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

לגבי טעויות מהותיות בדוחות כספיים, אציין כי מעבר לבחינה שאנו מבצעים כסגל רשות מול החברה עצמה ובמקרים המתאימים גם מגיעים להבנה לעניין אופן ההצגה מחדש של הטעות, ישנם גם מקרים בהם אנו מקיימים דיאלוג עם משרד רואה החשבון המבקר של אותה חברה. צריך להדגיש שדיאלוג זה איננו רחב והוא אינו מתייחס לעבודת הביקורת ולבקרת האיכות במשרד באופן כללי, אלא הוא מצומצם ומוגבל רק לאותן בדיקות ובחינות שנעשו בקשר לסעיפים המתייחסים לטעות. מדובר למעשה בבדיקה שמגיעה מהכיוון העקיף ומכוח הסמכות הכללית שבידנו להבטיח שהדוחות הכספיים ערוכים ומבוקרים כדן, ואיננה מגיעה מהכיוון של פיקוח על עבודתו של רואה החשבון. בהקשר זה, במצבים מסוימים בעקבות בדיקה שאנו מקיימים מול אותו משרד, אנו גם מפרסמים החלטות אכיפה בתחום הביקורת. כלומר, הנקודה היא שטעות מהותית בדוחות הכספיים אינה עניין שהוא נקודתי לחברה מסוימת ברמת ההשפעה שיש לה, אלא יש לה השפעות רחב שחורגות מעבר לתאגיד בו התגלתה הטעות אשר נוגעות למידת האמון המשקיעים בדיווחי החברות באופן כללי – כולנו זוכרים את הדרמות הגדולות מאוד שהיו בארה"ב בשנת 2002, עם קריסת אנרון ווורלד קום. למעשה, ניתן לומר כי הסיט של כל משקיע הוא להתעורר בבוקר בהיר אחד ולגלות שחברה שנחזתה להיות חברה יציבה הופכת בן רגע לחברה שנמצאת בקשיים פיננסיים משמעותיים, ללא הרמת דגלים אדומים לאורך הדרך קודם לכן. אנו, כרגולטורים, רואים חשיבות עליונה למנוע תרחישים מסוג זה, ובראייתנו, מתן מענה לצורך להבטיח בקרה נאותה על הדיווח כספי מתחבר לנושא של הקמת גוף פיקוח ביחס לענף ראיית החשבון ולהצדקתו.

אם נסתכל על מה שקורה בעולם, ניתן לומר כי בכל המדינות המפותחות יש כיום פיקוח מסודר, עצמאי ובלתי תלוי על ענף ראיית החשבון ושירותי ראיית החשבון הניתנים לחברות ציבוריות. כך למשל, ישנו כאמור ה – PCAOB האמריקאי שהוקם בארה"ב על רקע המשברים הגדולים בשנת 2002 וחוקיקת חוק סרבנס-אוקסלי, וכהערת אגב בהקשר זה, נציין כי מבדיקה שערכנו ה – PCAOB הוקם כגוף עצמאי ולא כחלק מה – SEC דווקא מסיבה תקציבית ולא מסיבה קונספטואלית, כאשר הרעיון היה למשוך אנשים בכירים מענף ראיית החשבון שיעסקו בגוף החדש שיוקם, אשר יוכל לשלם משכורות גבוהות יותר מאלו שיכול היה ה – SEC לשלם. בהיבט המינורי והדיווחי, ה – PCAOB מתמנה על ידי רשות ניירות ערך האמריקאית ומדווח לו, וזהו המודל הראשוני שרצינו להציע גם בישראל. בדומה ל – PCAOB, ישנו ה – FRC באנגליה וה – CPAB בקנדה. באוסטרליה למשל, הפיקוח על ענף ראיית החשבון נמצא בתוך ה – ASIC, שהינו הרגולטור בניירות ערך, ובהקשר זה נציין שכאשר יצאנו לדרך התלבטנו האם נכון להציע הקמה של גוף נפרד או ליזום תיקון חקיקה אשר יקנה לרשות ניירות ערך סמכויות רלוונטיות לצורך הפיקוח, אך לבסוף

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

הבנו שנכון יותר יהיה לנתק את גוף הפיקוח מרשות ניירות ערך ולהקימו כתאגיד סטטוטורי נפרד, לאור היתרונות שיש בניתוק זה ובעיקר בשל הנושא של התקנת תקני ביקורת.

לגבי מודל הפיקוח שאנו מציעים להקים בישראל – נציין כי הרשות פרסמה את המודל הראשוני במסגרת הצעת חוק בנושא בשנת 2012 וניתן לראותו באתר הרשות, אך ישנם כמה שינויים במודל המעודכן, שאותו אנו מתכוונים לקדם בחודשים הקרובים. המודל הראשוני הינו מודל שמעתיק במידה רבה את ה- PCAOB האמריקאי לישראל מבחינת סמכויות התאגיד שיוקם, הקשר שלו לרשות ניירות ערך והניתוק שלו מהתעשייה עצמה. לאחר חשיבה נוספת שעשינו בנושא בשנתיים האחרונות ובעקבות שיחות שקיימנו לאחרונה עם לשכת רואי חשבון ורגולטורים בשוק ההון, החלטנו לשנות מעט את המודל הראשוני שפורסם לציבור, באופן בו מבחינה עקרונית ומהותית ניצמד למודל האמריקאי, אך זאת בכפוף לביצוע התאמות שלדעתנו יכולות להקנות אפקטיביות טובה יותר למודל הרלוונטי בישראל. ברוח דברים אלו, הרעיון הוא להקים בישראל תאגיד פיקוח סטטוטורי בלתי תלוי, כאשר לתאגיד זה תהיה מועצה, בדומה למועצה הקיימת בבנק ישראל, בה יהיו 7 חברים. מרבית חברי המועצה ימונו על ידי רשות ניירות ערך, אך תהיה במועצת התאגיד נציגות גם לרגולטורים הנוספים בשוק ההון – המפקח על הבנקים והממונה על שוק ההון, וכן למשרד המשפטים לאור העובדה שכבר היום מועצת רואי החשבון נמצאת תחתיו. כמו כן, לתאגיד יהיה יו"ר אשר ימונה על ידי יו"ר רשות ניירות ערך, ומנכ"ל אשר ימונה על ידי המועצה ועל דעת יו"ר רשות ניירות ערך. הרשות לא תפקח באופן יומיומי על קבלת ההחלטות ותהליכי הבקורות שמבצע אותו תאגיד, אך יהיה פיקוח "מלמעלה" במטרה לוודא שהתאגיד מתנהל באופן תקין, יעיל והוגן, דבר שלדעתי יצור את האיזון החשוב בין האינטרס להבטיח חופש פעולה ברמה היומיומית של תאגיד הפיקוח לבין הרצון לוודא שהוא מתחבר עם האג'נדה, האסטרטגיה הכללית והמנדט שיש לרשות ניירות ערך להגן על עניינם של המשקיעים. הגופים שיימצאו תחת הפיקוח של אותו תאגיד הינם אותם גופים שמספקים שירותי ביקורת לתאגידים שהנפיקו ניירות ערך לציבור על פי תשקיף – קרי, חברות ציבוריות או חברות אג"ח, לרבות חברות מהותיות שנמצאות תחת התאגיד המדווח שהינן חברות מאוחדות (שלא באיחוד יחסי) שהן בעלות חשיבות ניכרת לעסקי התאגיד. בהקשר זה, נציין כי המודלים המיושמים בארה"ב ובמדינות רבות בעולם כוללים אף הם את החברות המוחזקות.

רו"ח דוד וליאנו

האם ישנו רף כמותי לעניין מהותיות שירותי ראיית החשבון המסופקים על ידי הפירמות? בארה"ב למשל, הרף הכמותי לעניין זה הינו 20%.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

נכון לרגע זה אין רף כמותי בהצעה, אך ייתכן וייקבע רף שכזה בהמשך – אלו בדיוק הנקודות שנצפה לקבל אליהם התייחסות מהשוק לאחר שנפרסם את ההצעה המעודכנת.

בהיבט סמכויות תאגיד הפיקוח – התאגיד ינהל מרשם של משרדי רואי חשבון שיהיו רשאים להעניק שירותי ביקורת לתאגידים ציבוריים, כאשר התאגיד יהיה רשאי למחוק משרדים מהמרשם במקרים המתאימים. בנוסף ייקבעו חובות דיווח מצד משרדי רואי החשבון לתאגיד הפיקוח, ונקודה משמעותית נוספת הינו מתן סמכות לתאגיד הפיקוח לקבוע כללים בקשר עם שירותי ראיית חשבון, בדגש על תקני ביקורת וסקירה, אתיקה מקצועית, בקרת איכות ואי תלות. כמו כן, בהקשר לממשקים של גוף הפיקוח מול משרדי רואי החשבון – בראש ובראשונה תהיה לתאגיד הפיקוח סמכות לבצע ביקורות על משרדי רואי החשבון, סמכות לפרסם את דוחות הביקורת (לרבות שמות הפירמות שנבדקו על ידי תאגיד הפיקוח, אך ללא ציון תיקי הביקורת שנדגמו), סמכות להטיל עיצומים כספיים על הפירמות במקרים הרלוונטיים וכן סמכות ליזום בירורים והליכי אכיפה מנהליים במקרים המתאימים.

רו"ח גל עמית

האם גם בארה"ב נהוג לפרסם את שמות הפירמות?

רו"ח אודי גרינברג

בארה"ב ישנם שני חלקים – החלק הראשון מתפרסם ולגבי החלק השני, בהינתן כי קיימות הערות בחלק השני, אזי לפירמת רואי החשבון יש שנה לתקן ולהטמיע את ההערות, ואם היא אכן עשתה כך החלק השני לא מתפרסם.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

גם בישראל אין מניעה, במסגרת הצעת החוק הנוכחית, להגיע להתאמות לגבי האם לפרסם רק חלק מהדברים או האם ניתן יהיה לדחות פרסום או אף למנוע פרסום במקרה של תיקון הליקויים.

רו"ח משה גדנסקי

מה היחס בין סמכות האכיפה של גוף הפיקוח לסמכות האכיפה המנהלית שקיימת כיום לרשות ניירות ערך לגבי רואי חשבון?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

המיקוד שלנו כרשות ניירות ערך מבחינת כללי ההפרה הוא באותם מקומות שבהם נעשו טעויות מהותיות בדוחות הכספיים שגרמו להטעיית הציבור. לעומת זאת, לתאגיד הפיקוח יש סמכות אכיפה למשל גם בנוגע לנהלים פנימיים שקיימים בתוך המשרד, דבר שלא נעשה ברשות. למעשה, הרשות נוהגת ליזום הליכי אכיפה נגד רואי החשבון רק באותם מקרים בהם ניתן לקשור מבחינה אכיפתית-משפטית בין פעילות רשלנית לבין קיומו של פרט מטעה בדוח, כך שתאגיד הפיקוח נמצא במישור שונה בהקשר האכיפה.

נקודה חשובה אחרונה שברצוני להציג ביחס לסמכויות תאגיד הפיקוח קשורה לרצון לאפשר שיתוף פעולה של אותו תאגיד פיקוח עם המפקח על הבנקים והממונה על שוק ההון, באותן נקודות שמתייחסות לתאגידים בנקאיים ולמבטחים. באותן נקודות ממשק, תהיינה לרגולטורים אלה הסמכות לקחת חלק בקביעת הכללים הרלוונטיים – למשל, בנוגע לכללי הכשירות של משרדי רואי החשבון אשר ייכללו במרשם, התקנת תקני ביקורת, כללי אתיקה ואי תלות ונושאים נוספים. כמו כן, בעת ביצוע ביקורת במשרד רואי חשבון על תיק בנקאי או על תיק של מבטח, נציגי המפקח הרלוונטיים יהיו רשאים להשתתף ולהצטרף לביקורת, כך שהיא תתבצע במשותף איתם. נוסף על כך, לנציגים במועצה שהתמנו על ידי המפקח על הבנקים והממונה על שוק ההון תהיה מעורבות בהליכי העיצום הכספי הנוגעים לביקורת על תאגיד בנקאי או מבטח, ולמפקחים עצמם תהיה מעורבות בהחלטת הפרסום של ממצאי הביקורת ושל הליכי האכיפה.

הנקודות שצינתי לעיל הינן תיאור כללי של עקרונות החוק, אני מקווה שנוכל להעלות להערות הציבור כבר בחודשיים-שלושה הקרובים נוסח מעודכן מלא על מנת לקבל פידבקים נוספים.

אבי לוי (מנכ"ל מליסרון)

במה שונה המודל המוצע מה – PCAOB האמריקאי?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

- המודל שונה בכמה מובנים. ה – PCAOB האמריקאי דומה יותר מודל הראשוני שהצענו. ה – PCAOB האמריקאי הינו גוף הכפוף אך ורק לרשות ניירות ערך וחבריו ממונים על ידי יו"ר ה – SEC ללא מעורבות של ה – FED או רגולטורים נוספים.

אבי לוי (מנכ"ל מליסרון)

מדוע למעשה המודל הזה לא אומץ גם בישראל? למה הוחלט לעשות משהו אחר?

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

מאוד רצינו לקדם את המודל האמריקאי, אך הבנו שבשוק המקומי יש הצדקה לחשוב במובנים רחבים יותר, וזאת בכדי למנוע מצב בו יהיה פיקוח על חברות ציבוריות מצד אחד ובמקביל הרגולטוריים הרלוונטיים שמפקחים על בנקים ועל חברות ביטוח יזמו פיתוח של גוף פיקוחי משל עצמם. לכן, חשבנו שנכון יהיה לבצע את החיבור בין השניים. ניתן לומר כי למרות שהרשות לא מתערבת באופן יומיומי בהתנהלות תאגיד הפיקוח כאמור, עדיין גוף הפיקוח נמצא במעין שליטה של רשות ניירות ערך, אשר מתבטאת בכך שהרשות ממנה את מרבית חברי המועצה.

אני חושב שהשינוי העיקרי שניתן להצביע עליו ביחס להצעה הקודמת, הוא בשני מובנים: במובן האחד מעורבות משמעותית יותר במידה רבה של הפיקוח על הבנקים, של אגף שוק ההון ושל משרד המשפטים בהרכב המועצה, ובמובן השני שינוי בסמכויות המועצה, שקיבלה כוח רב יותר ביחס לזה שהוגדר בהצעה המקורית.

ואדים פורטנוי

כיצד ימומן גוף הפיקוח?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

גוף הפיקוח ימומן, ככל הנראה, באמצעות אגרות שיגיעו ממשרדי רואי החשבון, ובשלב הראשון - גם מתקצוב של הרשות לניירות ערך.¹

רו"ח דוד וליאנו

האם לא כדאי ליישם מנגנון דומה למנגנון האמריקאי, לפיו המימון מתבצע על ידי החברות המבוקרות?

אבי לוי (מנכ"ל מליסרון)

אני לא חושב שכלל יש הבדל – הרי ברור שמשרדי רואי החשבון לא יממנו את גוף הפיקוח על חשבון משכורות השותפים, הדבר יגיע בסופו של דבר גם לחברות עצמן.

¹ בעקבות הדיון בפורום, ביקש מוטי ימין להתייחס לסוגיית התקציב, והבהיר כי הצפי הוא שהמימון יסתמך גם על אגרות שייגבו מהחברות המבוקרות.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

רו"ח גל עמית

לדעתי הדבר יגביר עוד יותר את התחרות הקיימת בין משרדי רואי החשבון. מצד אחד ישנו קושי רב בארץ ב"גלגול" העלויות על הלקוחות, ומצד שני אף משרד לא מוותר על תיקים.

רו"ח שלומי שוב

מוטי, האם יש הערכה לתקציב של הגוף הפיקוח?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

כן, ישנה הערכה כזו – אני יכול לומר שנעשה ניתוח תקציבי ברמת מספר העובדים שיועסקו על ידי גוף הפיקוח וברמת כל הצרכים הכספיים הנוספים שלו, אך אינני רוצה להיכנס למספרים לפני שהנושא ייסגר.

פרופ' יורם עזון

למען הגילוי הנאות, אני גם חבר בוועד המרכזי של לשכת רואי החשבון וגם דירקטור במוסד לסקירת עמיתים.

ברצוני להעיר מספר הערות – ראשית חשוב לציין כי הנושא איננו חדש, כבר בימי פרופ' זוהר גושן התחילו עם היוזמה הזו והייתה הבנה בין פרופ' גושן לבין ראשי המשרדים הגדולים שיוצאים למהלך כזה, זאת בליווי שני דברים עיקריים: שינוי תקנות אי התלות וניגוד עניינים ותוך ביצוע מהלך בנושא הגבלת האחריות של רואי החשבון. בדיעבד, נראה שלא בהכרח צריך היה לכוון בין פעולות אלה. כיום הרשות טוענת שיש לבנות מהלכים לעניין הגבלת האחריות ולטפל בנושא אי התלות, בנפרד וללא כל קשר לנושא של המוסד לסקירת עמיתים.

לדעתי, למשרדים הגדולים הדבר יעשה רק טוב – החולשה של המוסד לסקירת עמיתים שקיים היום היא שמנקודת מבטם של משרדי ראיית החשבון הוא נתפס כ – Level 3, כלומר, ב – Level 1 נמצא ה – PCAOB האמריקאי שחל על משרדי ראיית חשבון מסוימים בישראל, ב – Level 2 נמצאת הרשת של אותו משרד שאף היא עושה ביקורת ורק ב – Level 3 נמצא המוסד הישראלי לסקירת עמיתים. לכן, ברור כי אם יוקם בישראל מוסד שיוכר באופן בינלאומי יחול פה מעין איחוד והדבר יקל על המשרדים הגדולים, כך שאינני רואה סיבה שהם יתנגדו לכך. עם זאת, מה שעשוי לקרות הוא שהקמת גוף הפיקוח "תנקה" מהשוק חלק מהמשרדים הבינוניים והקטנים, שאמנם כיום יכולים להסתדר עם המוסד לסקירת עמיתים בישראל, אך סביר להניח שעם מוסד דומה ל – PCAOB הם כבר לא יוכלו להסתדר. בהקשר זה, אנו עדים כעת גם לנושא של ירידה ל"קומה

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

שנייה" – כלומר, חברות אקוויטי מהותיות של חברות ציבוריות, כך שרואה חשבון המטפל בחברה כלולה של חברה ציבורית יהיה כפוף גם הוא לגוף הפיקוח, וייתכן שאף הוא לא יוכל להתמודד עם הדבר.

בהקשר זה ברצוני לציין, כאיש אקדמיה, שאם נסתכל על המאמרים המקצועיים משנות ה-90, שבתקופה זו היו 8 משרדי רואי חשבון עיקריים – ניתן לראות כי הדעה הרווחת הייתה שיש קרטל במקצוע וריכוזיות גבוהה מדי בענף ראיית החשבון. אם נסתכל כיום על המצב, גם בארץ וגם בעולם, ניתן לראות שיש 5 משרדי ראיית חשבון גדולים שמטפלים ב-87% מהחברות הציבוריות. ניתן אמנם לטעון שמטרת הרשות היא להגן על אינטרס ציבור המשקיעים ומבחינתה עדיף שיהיו 5 או 10 משרדים עיקריים שמטפלים בכל החברות הציבוריות מאשר שיהיו משרדים נוספים שאינם כשירים לטפל בחברות ציבוריות, אך לדעתי אם נסתכל על האינטרס הציבורי לטווח הארוך – זו טעות גדולה.

לסיום, אציין כי בשנת 2012 מנו עשור לחקיקת חוק סרבנס-אוקסלי וביצעו כל מיני בחינות לגבי האם החוק הצליח או נכשל. דבר אחד אנו יודעים בוודאות, והוא שאת המשבר של שנת 2008 החוק לא מנע, והשאלה היא האם אנו לא נלחמים במלחמה שכבר הסתיימה.

רו"ח שלומי שוב

לדעתי, לא ניתן לבוא כעת ולהאשים את החשבונאות גם במשבר.

רו"ח אודי גרינברג

חשוב לציין כי למרות המשבר, בסופו של דבר פחות ופחות חברות כיום בארה"ב נדרשות שרואה החשבון יבצע ביקורת לפי SOX. כל תיקון שהתבצע מאז המשבר נועד להקל וכיום עדיין ממשיכים להקל. כלומר, גם האמריקאים, למרות המשבר, נסוגים אט אט.

פרופ' אמיר ברנע

אז מהי דעתך יורם, האם אתה נגד הקמת גוף הפיקוח?

פרופ' יורם עדן

אינני חושב שהקמת גוף הפיקוח תשנה משהו בצורה משמעותית. עם זאת, אני מוטרד מהשפעות הנושא על הגדלת הריכוזיות בענף.

רו"ח דוד וליאנו

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

ברצוני לדבר בשם עצמי ולא בשם המשרדים הקטנים, הבינוניים או הגדולים. בהקשר לדבריו של יורם – ראשית, שיעור החברות הציבוריות שמבוקרות על ידי ה – BIG 4 או BIG 5 בשווקים עיקריים בעולם דומה מאוד לשיעור הקיים בישראל, כך שלטעמי לא יהיה זה הגורם שייקבע.

שנית, ברמה העקרונית צוין שהדירוג ברמת משרדי ראיית החשבון בהיבט הביקורת על המשרד הוא קודם כל PCAOB, לאחר מכן הרשת ולבסוף המוסד לסקירת עמיתים. מבחינתי ולפחות ממה שקורה אצלנו, אני יכול לומר שכל ביקורת שכזו הינה חלק מתהליך של בקרת איכות של הפירמה ואיננו מתייחסים לכל סוג של ביקורת כיותר חשובה או פחות חשובה. ייתכן ויש מקומות מסוימים שבהם, אולי, מסתכלים עם ה – PCAOB קצת יותר, אך אינני חושב שזהו המצב בארץ.

שלישית, אנו מברכים על כל התהליך של פיקוח בענף ראיית החשבון באופן חד משמעי. עם זאת, ובתור חבר בדירקטוריון במוסד לסקירת עמיתים, אני בדעה שלאחר כל כך הרבה שנים הגיע הזמן שמשו יקרה – גם במוסד לסקירת עמיתים חלו שינויים בשנים האחרונות, אך מבלי להפנות אצבע מאשימה כלפי אף גורם, ההרגשה שלי היא שאין מספיק אינטראקציה או רצון להגיע לאיזשהו פתרון מוסכם. דבר אחד ברור שקורה היום, כאשר יש לנו מוסד שאינו מוכר על ידי הגופים הבינלאומיים, הוא שלנו כרואי חשבון יש כפל ביקורת. ה – Practice Review של הרשת הוא מבורך ונחוץ, אך בכל מה שלא מתנהל מול הרשת מספיק לנו גוף חיצוני אחד שיבצע את עבודת הביקורת – אין צורך גם במוסד לסקירת עמיתים וגם ב – PCAOB פעם ב – 3 שנים, רק בשל כך שה – PCAOB לא מכיר במוסד לסקירת עמיתים.

בשורה התחתונה, אציין כי אני מברך על השינויים שמציעה הרשות, אין ספק שישנה התייחסות וקירוב לדרך הפעולה של ה – PCAOB האמריקאי, אך לדעתי חשוב לנצל את העובדה שמדובר בהצעת חוק חדשה ולהתקדם עם הנושא מהר ככל שניתן, מאחר וההשתהות לא עושה טוב לאף אחד.

מעבר לכך, ברצוני לנצל את הפורום ולהתייחס לנושא ההקלות לחברות חדשות שהוצעו על ידי הרשות, ובפרט לעניין ההקלה של 5 שנים הניתנת בקשר לוועדה לבחינת הדוחות הכספיים. הן מחילופי הדברים בדיון והן מהצעת התזכיר, הוזכרו רואי החשבון במידה מסוימת כאלה שאחראיים למשברים – בהקשר זה אין ספק שאנו חלק ממערכת שלמה אך אנו לא רק. לכן, בהזדמנות זו חשוב לי לציין כי אחד הדברים הטובים שיוזמה הרשות היא הוועדה לבחינת דוחות כספיים, אשר הוסיפה המון לרואי החשבון לאור העובדה שמדובר בגוף שיש לו הגדרה וסמכויות בחוק. אין ספק כי וועדות אלו לקחו צעד אחד קדימה את הדיון בדוחות הכספיים, ונושא זה מתקשר מבחינתי לאחריות רואי

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

החשבון, שכן אחריות זו לעולם אינה עומדת בפני עצמה אלא היא מהווה חלק ממערכת שלמה של נהלים, פיקוח וממשל תאגידי. לכן, במקביל לדיון על פיקוח בענף ראיית החשבון, אני מציע שתשקלו מחדש את ההקלה ולהשאיר את וועדה זו, אשר כפי שצינתי קודם לכן תורמת לאיכות הדיווח.

פרופ' אמיר ברנע

ברצוני לשאול מספר שאלות הבהרה – ראשית, מהו הממשק בין גוף הפיקוח שיוקם לבין לשכת רואי החשבון ומערכת התקינה? האם קיים ממשק שכזה? להבנתי, נראה כי אין ממשק כאמור וכי מדובר בגוף ביקורת "טהור" אשר ניזון מרשות ניירות ערך ומהרגולציה בלבד, ללא קשר לגופים השונים במקצוע.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

נכון להיום זהו אכן המודל המוצע – אני יכול לספר כי במסגרת שיחות עם לשכת רואי חשבון נעשתה מחשבה לגבי היכן וכיצד לייצר נקודות ממשק מבלי שהדבר יפגע בתלות ובעצמאות שחשוב מאוד שתהיה לגוף הפיקוח. עם זאת, במסגרת שיחות אלו לא הגענו לכדי הסכמות, והמודל שכרגע מונח על השולחן הינו מודל שאיננו כולל ממשקים מול הלשכה.

פרופ' אמיר ברנע

האם הקמת גוף הפיקוח משחררת בצורה כלשהי את רואה החשבון מאחריות משפטית במקרה של תביעות?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

התשובה היא לא והדבר מתחבר לדבריו של יורם – אכן בעבר דובר על כך שיהיו שלושה "ראשים" לרפורמה בענף ראיית החשבון: הקמת מוסד פיקוח, סדר באי התלות והגבלת אחריות על משרדי רואי החשבון. לפני תקופה מסוימת הצענו לכרוך את נושאים אלו יחדיו מכיוון שיש Trade-Off בין הנושאים – כך למשל, כאשר ישנו מוסד פיקוח על הענף אזי קל יותר להציע פתרונות שנועדו להגביל את האחריות. ברוח דברים אלו ומתוך הבנת צרכי הענף, הרשות ציינה כי תהיה מוכנה לשקול תמיכה בתיקוני חקיקה מתאימים בהקשר של הגבלת אחריות ושל ענייני אי התלות, מתוך הנחה שהענף מקדם גם את הנושא של הקמת מוסד פיקוח. לצערנו, הרעיון של קידום הרפורמה התלת-ראשית לא נענה בחיוב על ידי נציגי הלשכה. יחד עם זאת, חשוב לציין שרשות ניירות ערך הודיעה למשרד המשפטים כי לאחר שגוף הפיקוח יוקם, הרי שבאופן טבעי הוא יעסוק גם בסוגיות אי התלות תוך הסדרת הכללים השונים ויצירת מערכת מסודרת אחת בנושא, וכן בסוגית הגבלת

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

האחריות של פירמות רואי החשבון. בהקשר זה אדגיש כי אילו היה שיתוף פעולה מלא מצד הגורמים השונים, הרשות הייתה מוכנה לשקול לאפשר לשני מסלולים אלו להתקדם במקביל להקמת גוף הפיקוח, מבלי לחכות להקמת גוף הפיקוח לצורך הטיפול בנושאים אלו.

פרופ' אמיר ברנע

בראייה כללית של הנושא, נראה כי רשות ניירות ערך מעבירה את הבקרה על ענף ראיית החשבון, כגוף מקצועי, לתאגיד הפיקוח. עם זאת, ישנם גופים מקצועיים נוספים כגון שמאים ומשפטנים שנוגעים לעבודת הביקורת. בהקשר זה, עולה השאלה היכן עובר הקו? מדוע רואה החשבון נתון לפיקוח ואילו השמאי שמספק את האינפורמציה לא?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

אין בכוונת הרשות להמציא את הגלגל – לא קיימים בעולם גופים רגולטוריים שמפקחים על משפטנים או שמאים. מעבר לכך, ההצדקה אינה נובעת מהגלובליזציה בלבד, אלא ישנה גם הצדקה עניינית להיעדר פיקוח כאמור.

רו"ח שלומי שוב

חשוב להבין כי ברגע שגוף הפיקוח אחראי על ענף ראיית החשבון, אזי באופן עקיף הוא גם אחראי על אותם מערכי השווי ואנשי המקצוע הנוספים.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

אנו מסכימים עם טענה זו.

אילן פלטו (יו"ר איגוד החברות הציבוריות)

בעיני, ההתייחסות שחסרה בדבריו של מוטי הינה השוואה רחבה מעט יותר רחבה למה שנעשה בעולם בנושא, ולא רק בארה"ב. להבנתי, ברוב העולם דווקא מיושמים מודלים שונים מהמודל המיושם בארה"ב, לפיהם ישנה אי תלות גדולה יותר ואף מוחלטת בין תאגיד הפיקוח לבין רשות ניירות ערך. לדעתי, חשוב לבדוק אפשרויות נוספות ולא להיצמד באופן אוטומטי למודל האמריקאי.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

ביצענו עבודה מקיפה מאוד בהיבט זה – אכן מיושמים בעולם מודלים בהם גוף הפיקוח פועל כגוף עצמאי, אך מיושמים גם מודלים אחרים שבהם גוף הפיקוח הינו מחלקה בתוך רשות ניירות ערך.

אילן פלטו (יו"ר איגוד החברות הציבוריות)

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

היכן בעולם פועל גוף הפיקוח כגוף עצמאי?

שלומי וינר (רשות ניירות ערך)

באנגליה ובצרפת למשל גוף הפיקוח פועל כגוף עצמאי, ללא קשר לרשות ניירות ערך. לעומת זאת, באוסטרליה למשל גוף הפיקוח פועל כגוף בתוך הרשות.

רו"ח שלומי שוב

מהם היתרונות והחסרונות של פעילות גוף הפיקוח כגוף עצמאי ביחס לפעילות בתוך הרשות?

שלומי וינר (רשות ניירות ערך)

במסגרת הדיון הראשוני שנערך ברשות, אחת ההתלבטויות העיקריות אכן הייתה בעניין זה, בעקבותיה נעשה מיפוי מקיף של היתרונות והחסרונות תחת כל חלופה. אחד הנימוקים העיקריים לכך שעל גוף הפיקוח לפעול בשיתוף עם רשות ניירות ערך היה שקיים צורך בגוף שמכיר את שוק ההון בצורה טובה, אשר לו הגישה, הידע והניסיון בהפעלת אמצעי אכיפה. מעבר לכך, לא ניתן להתעלם גם מהנימוק התקציבי שקיים – בהקמת גוף שנמצא בממשק עם רשות ניירות ערך ישנו אלמנט סינרגטי, כך שבהיבט התקצוב ניתן למעשה להקים גוף שממומן כחלק מהפעילות הענפה של הרשות במקום גוף חדש לגמרי שממומן באופן עצמאי. כלומר, נעשתה מחשבה רבה בנושא בזמנו, אך לאור מבנה השוק הקיים בישראל הוחלט כי זהו המודל העדיף.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

חשוב להדגיש גם כי מבחינת הפירמות קיים יתרון משמעותי בכך שאותו גוף פיקוח שיוקם בישראל יהיה תואם ככל שניתן, בהיבט עקרונות ההקמה, לקריטריונים שנקבעו על ידי ה- PCAOB האמריקאי, זאת על מנת לאפשר הסתמכות. למעשה, יישום מודל שאינו המודל האמריקאי מקטין מאוד את ההסתברות שגופים כגון ה- PCOAB יהיו מוכנים לקבל את המודל בישראל כמודל שהינו בר-הסתמכות, מה שייצר באופן טבעי כפל ביקורת במשרדי רואי החשבון שמטפלים גם בחברות מקומיות וגם בחברות אמריקאיות.

לילי איילון

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

בסופו של יום, סדר גודל של 90% מהחברות המבוקרות מבוקרות על ידי 5 משרדים גדולים, אשר מבוקרים על ידי ה- PCAOB. האם אין מודל גלובלי כלשהו לעניין אימוץ הביקורת שה- PCAOB עורך? בנוסף, האם אנו באמת רוצים שיוקם בישראל עוד גוף רגולטורי?

הרצון בשנים האחרונות לחזק ולהדק את הרגולציה יוצר עוד ועוד גופים חדשים, וחשוב לזכור שיש לכך עלות – הן בכסף והן במשאבים, שבסופו של דבר מתורגמת לעלות כבדה מאוד של זמן יקר. התוצאה בסופו של דבר היא שכל מערך קבלת ההחלטות בשוק הולך לכיוון אחר מאשר לכיוון של התעסקות בעסקים.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

חשוב לזכור שהפיקוח עליו אנו מדברים אינו מתייחס במישרין לחברות הציבוריות עצמן, אלא לפירמות רואי החשבון אשר נותנות להן שירותי ביקורת.

אבי לוי (מנכ"ל מליסרון)

אינני מסכים – בדיקה של פירמת רואי החשבון על ידי גוף הפיקוח תמשיך "למטה" לבדיקה של החברה על ידי רואה החשבון.

לילי איילון

בהמשך לדבריי, ברצוני לציין כי הרעיון שעמד אחר ה- SOX בעת כניסתו היה מאוד יפה בעיני – כלומר, מקום שבו סמנכ"ל כספים בחברה לא חשב בעצמו ליישם בקרות, אז למעשה באו וכיוונו אותו. עם זאת, ראיתי לאחר מכן כיצד מתבצעת ביקורת רואה החשבון על אותן בקרות, ובעיני התוצאה שהתקבלה בשורה התחתונה היא עוד רשימת Checklist ארוכה ומלאה בסעיפים, שרק מטה את תשומת ליבו של רואה החשבון מהנקודות המהותיות והמשמעותיות. לדעתי, רואי החשבון כיום מפספסים דברים רבים בעקבות אותן רשימות תיוג ארוכות, וישנו חשש שדבר דומה יקרה גם כאן.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

אני מציע שנשמע מהפירמות כיצד משפיעה עליהן ביקורת PCAOB האמריקאית. לדעתי, הדבר מעלה משמעותית את איכות ורמת הביקורת.

רו"ח גיא טביביאן

אני מסכים עם דבריו של מוטי בהקשר זה.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

לילי איילון

כיצד משרדי רואי החשבון מעריכים את ביקורת ה- PCAOB לעומת הפיקוח שישנו מצד הרשות על המשרדים, בהיבט העלאת הרמה?

רו"ח דוד וליאנו

מבחינתנו מתבצע אותו תהליך של הפקת לקחים לגבי כל סוג ביקורת שמגיעה לפתחנו – ללא קשר לשאלה האם מדובר בסקר עמיתים, ב- PCAOB החדש, ב- PCAOB האמריקאי או ב- Practice Review המשרדי, ואני מניח שגם חברי ביתר המשרדים הגדולים מתייחסים לעניין באותה הרציונות. לכן, מבחינתנו ישנה שאיפה להגיע למספר סביר של גופים שבדקים אותנו – לא ייתכן כי יהיו כל כך הרבה גופים שבדקים אותנו.

אמנם לא בטוח שניתן לומר כי נקודת התייחסות לרגולטורים השונים היא זהה – כלומר, כאשר מגיע הרגולטור האמריקאי לבצע ביקורת פעם ב- 3 שנים אזי אכן מדובר באירוע מעט גדול יותר, אך עם זאת, התוצאה הסופית של התהליכים היא זהה בכולם – קרי ניתוח הממצאים, הפקת הלקחים ושיפור התהליכים מתבצעים באותה רמת רצינות.

רו"ח דב ספיר

למיטב הבנתי, אם יוקם בישראל PCAOB הרי שה- PCAOB האמריקאי יחדל מלבצע פה ביקורת, הרי זו המטרה.

רו"ח דוד וליאנו

אנו מקווים – אין בכוונתנו להיכנס כרגע לדרך הפתרון, אך בסופו של דבר המטרה שלנו היא שיהיה גוף פיקוח אחד.

ואדים פורטנוי

בעיניי, ישנם יותר מדי גופים בענף ראיית החשבון שכל אחד מהם מבצע לכאורה תפקיד מאוד חשוב – אך אם נסתכל על המכלול נראה שישנם מועצת רואי החשבון, המוסד לתקינה, לשכת רואי חשבון, המוסד לסקירת עמיתים וכעת על הפרק גם ה- PCAOB הישראלי. השאלה היא האם נעשתה ברשות מחשבה לגבי ביצוע רפורמה כוללת בענף ראיית החשבון?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

זהו אכן רעיון שראוי לתת עליו את הדעת, ואף הייתה הצעה בעבר בנושא, אך הוא כנראה איננו ישים – ישנם יותר מדי גורמים מעורבים שכל אחד מהם מושך לכיוונים שונים בניסיון להגיע לפתרון המושלם, וזה למעשה היה הגורם "שתקע" את התהליך במשך הרבה שנים.

רו"ח שלומי שוב

יהודה – כאיש שוק ההון, כיצד אתה רואה את הנושא? האם בכלל מעניין אותך מה שעולה בדיון או שלדעתך מדובר בכלל במעין התכתשות פנימית בין אנשי המקצוע בענף?

יהודה בן אסאייג (מנחה מבטחים)

כמתבונן מהצד אציין כי אני יכול להבין את שני הצדדים של המטבע, את הצורך במערכי פיקוח ובקרה משוכללים יותר אך עם זאת אני מאוד מוטרד מהטבעת הרגולטורית שהלכה והתהדקה על שוק ההון והבורסה בישראל. אני מסתכל על מה שקורה מספר החברות בבורסה הישראלית וליבי כמשקיע מוסדי נחמץ – אני יכול לציין שאנו שולחים כיום צוותי בדיקה לכל קצוות תבל במטרה לחפש השקעות ראויות ונכונות לכספי העמיתים שלנו. זאת בעוד שאני רואה כיצד חברות ישראליות טובות וראויות שנגישות לבורסה הישראלית – נמנעות מכך באופן גורף, אין פשוט רצון וכוונה להנפיק ולהירשם כאן. אחת מהסיבות לכך היא כנראה אותה טבעת רגולטורית שנוצרה בישראל בשנים האחרונות סביב הפעילות העסקית, ואני חושש שהיוזמה שעל הפרק תיצור טבעת נוספת שרק תחזק את המגמה השלילית.

לדעתי, חשוב ליצור את האיזון בין הפיקוח על הגופים השונים לבין היכולת לאפשר להם לפעול בצורה חופשית, דינאמית ויוזמת, כדי למנוע המשך דעיכת הפעילות העסקית. המצב העובדתי כיום הוא שאנו המוסדיים משקיעים יותר ויותר כספים בחו"ל לא רק בגלל הצורך לגוון את ההשקעות ולפזר סיכונים, אלא כי שם לא פעם יותר נוח ופשוט לנו. יש לכך לא מעט סיבות אשר בחלקן הן גם רגולטוריות – אני באופן אישי עדיין לא מבין מדוע זה היה חייב לקרות כך כאשר כאן אצלנו יש וכל כך הרבה צרכים ואפשרויות.

בשורה התחתונה, לדעתי אנו מצויים במצב שאנו חייבים למצוא מוצא ממנו – חשוב לנסות לחשוב כיצד ניתן לרופף את אותה הטבעת הדוקה מבלי לוותר על עיקרי הפיקוח והבקרה הנדרשים.

רו"ח רני שחם

ברצוני להתייחס ולומר שכאקס סומך-חייקין, לשמחתי, לא ביקרתי חברות PCAOB. עשוי להישמע בדיון ש- PCAOB וסקר עמיתים זה אותו הדבר, אך לפחות מהניסיון האישי שלי לא ניתן לומר זאת. מהסתכלות על השותפים שלי, כמו גם על שותפים במשרדים אחרים, אני רואה שישנה

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

אנחת רווחה של השותף כאשר הוא מתחלף מחברת PCAOB – ואני שואל מדוע כך הדבר אם הרי אנו אומרים שלמעשה זה אותו הדבר?

מעבר לכך, אנו חושב שגם ההתייחסות מצד הרשת היא משמעותית וכבדה במידה רבה יותר כאשר שותף לא עובר בצורה מספיק טובה ביקורת PCAOB.

ככלל, אני בעד שתהיה בישראל ביקורת ברמת PCAOB, אך אנחנו חייבים להיות ריאליים בנושא – בעיקר בפן התקצוב והעלות. הדבר מתקשר גם לפרויקט שיזמה הרשות בזמנו בנוגע לעלות שכן טרחה לשעה של רואה החשבון. אם נסתכל על המספרים לעומת כל הדברים שנדרשות פירמות רואי החשבון להתמודד עמם, ובהתחשב בעובדה שלא ספק לא תהיה ירידה באיכות העבודה, נראה כי מעבר לפגיעה ברווחיות המשרדים ישנה גם פגיעה בתנאי עובדי משרדי רואי החשבון – המשכורות של רואי החשבון הצעירים כיום הן מגוחכות וליבי כואב עליהם, ובניגוד לדעתו של אבי אינני חושב שבהכרח העלות "תגלגל" רק על הלקוחות. בשורה התחתונה, על אף שזו החתירה והשאיפה, אינני בטוח שכיום הביקורת על חברות ציבוריות בישראל מתבצעת ברמת ה- PCAOB ואינני בטוח שמשרדי רואי החשבון יוכלו לעמוד בהצעה שנמצאת כרגע על השולחן.

רו"ח שלומי שוב

היכן אם כך אתה רואה את האיזון?

רו"ח רני שחם

אני יכול להבין שני הצדדים אך לדעתי חשוב להסתכל על המכלול. אם נבחן את הנושא ביחס לסומך-חייקין, אשר לו לקוחות מאוד גדולים, ייתכן ושם יהיה קל יותר לשאת בדברים. לעומת זאת, אני בספק אם ניתן לומר את אותו הדבר לגבי המשרדים הקטנים והבינוניים.

פרופ' אמיר ברנע

מוטי – האם פעילות אותו תאגיד פיקוח שבכוונת הרשות להקים תחלחל גם לפי רמות המבוקרות עצמן למשל בהקשר לנוהלי ביקורת פנים. האם נכון לצאת מהנחה שלא יהיה קשר ישיר בין הגוף והפירמות והקשר יתבצע רק באמצעות המשרד המבקר כשליח של הגוף המוצע? אני מתקשה מעט להבין כיצד הדברים ינוהלו הלכה למעשה.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

קשה לספק תשובה חד משמעית בשלב זה לשאלה כיצד הדברים יתנהלו בפועל. הרעיון הוא שהביקורת תתבצע על פירמת רואי החשבון, אם כי ייתכנו מצבים מסוימים שבהם גוף הפיקוח יגיע

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

גם לחברות עצמן על מנת להשלים מידע, ככל שיידרש. כלומר, תחת הדוגמה שנתת, ברמה העקרונית הגורם המפוקח על ידי ה- PCAOB הוא לא הבנק, אלא המשרד המספק לו את שירותי ראיית החשבון.

רו"ח שלומי שוב

רון – מהי דעתך על הנושא?

רו"ח רונן מנשס

ב- EY אנו כמובן מתייחסים ברצינות רבה לסקר עמיתים ומיישמים את מסקנותיו באופן מלא, אך אין ספק שלקראת הגעת ה- PCAOB לביקורת פעם בשלוש שנים או לפעמים שנתיים, ההיערכות וההסתכלות של שותפי הביקורת שעושים ביקורת לפי תקני ה- PCAOB היא רצינית יותר ומלווה בחשש רב יותר, שכן לא ניתן להתעלם מכך שמדובר בגולטור שבוחן את עבודת הביקורת שנעשתה.

נקודה שלדעתי חשוב לשים לב אליה היא העלייה בשכר הטרחה בקרב החברות האמריקאיות, שהתרחשה בעת כניסתו של ה- PCAOB. אין מה לעשות נגד הדבר, כאשר רגולטור חיצוני בא ומפקח על רואה החשבון אזי באופן טבעי רואה החשבון זהיר יותר – דבר שמצריך גם מהחברה משאבים רציניים יותר, לרבות מבחינת הון אנושי איכותי יותר במערך הכספים שלה. כלומר, ואינני אומר זאת מפוזיציה של רואה חשבון שמעוניין להגדיל את שכר הטרחה ואת שעות העבודה, אין לי ספק שהמהלך יחייב העלאה בשכר הטרחה, מה שגם עשוי לצמצם את מספר החברות הציבוריות בישראל שממילא הולך ומצטמצם, דבר העומד בניגוד מוחלט לכל הפעולות שהבורסה לניירות ערך ורשות ניירות ערך נוקטות בהן בימים אלו על ידי פרסום הקלות לחברות המנפיקות מניות לציבור לראשונה, וזאת מתוך מטרה להגדיל את מספר החברות הציבוריות.

בשורה התחתונה, באופן כללי אני חושב שהיזומה הזו מבורכת ואני בעדה, אך לעניות דעתי כן צריך להימצא איזון כלשהו וכן צריכה להיות התאמה מסוימת לשוק הישראלי, אלא אם כן אנו רוצים להקטין את מספר החברות הציבוריות הנסחרות בבורסה בת"א.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

מה הכוונה בהתאמה לשוק הישראלי?

רו"ח רונן מנשס

לדעתי צריכה להיעשות מחשבה מעמיקה בנושא. התאמה כאמור יכולה להיות למשל בצורה של הדרגתיות – אם נסתכל על סוגיית התקינה בביקורת, ייתכן וניתן ליצור מעורבות כלשהי של תאגיד

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

הפיקוח שיוקם בנושא התקינה בביקורת, למשל על ידי מתן סמכות לקביעת כללים בעניין אימוץ תקנים בינלאומיים או קביעת מסגרת זמן לתרגום תקנים בינלאומיים. עם זאת, אינני רואה סיבה שהסמכות תצא לגמרי מלשכת רואי חשבון ותעבור לתאגיד הפיקוח, לפחות לא בשלב הראשון. בסופו של דבר, חשוב לזכור שתהליך התקינה בביקורת הינו ברובו תרגום של התקינה הבינלאומית, אשר בעיני נעשה כיום בצורה מספיק טובה על ידי לשכת רואי החשבון ובהתנדבות, כך שלהטיל על המוסד החדש עול כספי כתוצאה מהתעסקות עם תקינה בביקורת הוא מיותר.

רו"ח גיא טביביאן

לדעתי הבעייתיות היא כלל לא בתקני הביקורת.

רו"ח רונן מנשס

אני מסכים – ישנם מקרים שלא עלו בדיון, ואני סבור שחלק מהנוכחים מכירים אותם, אשר לא היו נמנעים בין אם היה PCAOB ובין אם לאו. רואה חשבון אמנם יכול להיכשל בתהליך הביקורת, אך עם זאת ישנם כשלים שנובעים ממעשים של אותם גורמים בחברות עצמן, אשר מחליטים לחרוג מהכללים ומנורמות ההתנהלות התקינה. מצבים אלו קרו וקורים לא מעט, גם בארה"ב, למרות ה – PCAOB, ולצערנו גם ימשיכו לקרות בעתיד

רו"ח דני ויטאן

ככלל, אני בדעה שבהחלט יש מקום לנושא של ביקורת על רואה חשבון וכמו בכל מקום שבו ישנה ביקורת חיצונית, הדבר מעלה את רמת העבודה שנעשית.

בהיבט ההתאמות שצוינו לעיל – חשוב לזכור שמערכת הכללים האמריקאית, לרבות ה – PCAOB, נכתבה בסביבה של חברות גדולות מאוד, בעלות תהליכים מאוד משמעותיים, ועבור משרדים מאוד גדולים. למעשה, התאמה לשוק המקומי חייבת להיות – שכן רמת הדרישות ורמת העבודה המצופה ממשרד שמעסיק כמה עשרות אלפי עובדים ומבקר חברות ענק, לא בהכרח מתאימה לשוק הישראלי ולגדלים של החברות בישראל, שבה החברות הכי גדולות הן בקושי חברות בינוניות בקנה מידה של ארה"ב. ללא התאמה שכזו כל נושא העלויות שעלה קודם בדיון יהיה מאוד בעייתי – ובאופן כללי ניתן לומר שלא ניתן לעשות מהלך בשוק המקומי ללא ביצוע התאמה לסוג ולגודל החברות המקומיות ולמשרדים המקומיים, כאשר הכוונה היא לא רק למשרדים הגדולים אלא גם למשרדים הקטנים והבינוניים אשר מטפלים בחברות ציבוריות או חברות מוחזקות של חברות ציבוריות.

בנוסף, אני בדעה שכל המהלך שעל הפרק תלוי וכרוך בכך שהביקורת אשר תתווסף לא תהיה בגדר ביקורת נוספת לכל מערך הביקורת שכבר קיים על המשרדים הגדולים. אם בסופו של יום המהלך

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

שיבוצע לא יאפשר ל – PCAOB האמריקאי להסתמך על עבודת ה – PCAOB הישראלי, אז התוצאה למעשה תהיה תוספת של מערך בקרה על המשרדים המקומיים והשתת עלויות נוספות. משכך, בטרם ממשיכים את המהלך, אני חושב שאחת המטרות שיש לסמן ולהשיג היא שאכן הגופים הבינלאומיים, בין אם ה – PCAOB ובין אם רשויות אחרות בחו"ל, יוכלו להסתמך על תאגיד הפיקוח המקומי שיוקם.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

זו בהחלט המטרה. לא ניתן להגיע לוודאות מוחלטת שה – PCAOB האמריקאי יסתמך על התאגיד שיוקם בישראל, אך אין לנו ספק שבכדי להגדיל את ההסתברות שזה יקרה, חשוב לוודא שהתאגיד מוקם על פי עקרונות וקריטריונים שמקובלים על ה – PCAOB האמריקאי, וזהו הכיוון שבו הרשות מתקדמת.

רו"ח שלומי שוב

האם ניתן לעשות Pre-Ruling מול האמריקאים?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

הרשות ניסתה לקבל אינדיקציה מראש לכך שה – PCAOB האמריקאי יכיר בגוף הפיקוח הישראלי, אך לא התקבל מצדם אישור פורמלי.

רו"ח אודי גרינברג

הדבר אפשרי. כך למשל, ה – CPAB הקנדי הוקם תוך כדי הסכמה עם ה – PCAOB האמריקאי ותוך בחינה שהמודלים תואמים.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

לא ידוע לנו שכך התנהל התהליך בקנדה.

בכל מקרה, התהליך שניסינו לבצע בזמנו באופן מסודר מול ה – PCAOB האמריקאי לא הוביל לאמירה חד משמעית מצדם כי הם יסתמכו על הגוף הישראלי שיוקם, אך מנגד הם גם לא הביעו התנגדות. אני יכול לציין כי לנו, כרשות ניירות ערך, יש הסכם שיתוף פעולה מול ה – PCAOB האמריקאי ויש לנו קשרים מאוד טובים עמם. אנו מאמינים ומקווים שהקמת תאגיד הפיקוח

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

בישראל תחת הכלל המאוד ברור של עצמאות וניתוק מהתעשייה עצמה, תאפשר הסתמכות מלאה או חלקית מצד האמריקאים.

רו"ח אודי גרינברג

אין ברצוני לחזור על הדברים שכבר נאמרו על ידי הקולגות שלי מהמשרדים הגדולים, אך ברצוני להעלות מספר נקודות נוספות שיש לקחת בחשבון, מניסיוני האישי עם ה-PCAOB, שכולל 5 ביקורות PCAOB, שב-4 מתוכן הייתי בין אלו שהובילו את הביקורת במשרד מול ה-PCAOB.

ראשית – כיצד תוקם בתוך אותו PCAOB שיוקם בישראל מערכת של בקרת איכות פנימית? האם הדבר בכלל נלקח בחשבון? עד שמתקבלת הערה מה-PCAOB האמריקאי ישנם שלבים רבים של בדיקה מאוד איכותית, ואינני יודע אם גוף בישראל בכלל יוכל לעבוד באותו אופן ובאותה רמת בדיקה. כאן למעשה נכנסת הדרישה בנוגע להתאמות לשוק הישראלי שיש לבצע במודל האמריקאי, ואין לי ספק שגם ב-PCAOB האמריקאי היו מבינים זאת, ובמובן מסוים מבינים זאת כבר היום.

שנית – כיצד יבוא לידי ביטוי הנושא של שיקול דעת? מניסיוני, אם יש משהו אחד שה-PCAOB מכבדים ללא ספק הוא שיקול דעת של רואה החשבון, הן בפן הביקורת והן בפן החשבונאות, וניתן לומר כי בפן ההבנה של שיקול הדעת ה-PCAOB האמריקאי נותן Grace יותר מכל גוף רגולטורי שקיים בישראל. כמו כן, בעניין הדיווח ל-SEC, חשוב לזכור כיצד בנוי המנגנון בארה"ב ולהבין כי דיווח כאמור מתבצע רק במקרים חמורים מאוד.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

איננו חולקים על ההתאמות השונות שעולות בדיון, לרבות אלו שצינת בנוגע לבקורות הפנימיות ולשיקול הדעת – עם זאת, התאמות אלו צריכות להיקבע בפרקטיקת העבודה של תאגיד הפיקוח, לכשהוא יוקם, ואין טעם להיכנס אליהן כרגע במסגרת של הצעת החוק.

רו"ח אודי גרינברג

אני דווקא בדעה שכן חשוב לדון בנושאים אלו בשלב הקמת תאגיד הפיקוח, ולקבוע כבר בשלב זה את הגבולות של אותו ארגון שיוקם. בארה"ב למשל, הגבולות דיי ברורים למבקרי ה-PCAOB.

רו"ח דב ספיר

מה הכוונה בגבולות ברורים?

רו"ח אודי גרינברג

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

מבקרי ה- PCAOB יודעים בדיוק לאילו מקומות להיכנס ולאילו מקומות לא להיכנס. למשל, כפי שציני, הם לא נכנסים לעניין שיקול הדעת.

רו"ח דוד וליאנו

אודי, חשוב לזכור כי אדם הוא אדם וכי מדובר בעניין מאוד אינדיווידואלי – שיקול דעת של אדם אחד איננו בהכרח שיקול דעת של אדם אחר.

רו"ח אודי גרינברג

נקודה אחרונה שרציתי להתייחס אליה היא בעניין כוח האדם – בארה"ב ראשי הצוותים הינם שותפים לשעבר במשרדי ראיית החשבון הגדולים והצוותים עצמם מורכבים מאנשים שעבדו בעבר במשרדים הגדולים. מדינת ישראל היא מדינה קטנה, וברור לכולנו כי כוח האדם פה הוא הרבה יותר מצומצם – מדובר בפער משמעותי נוסף מול ארה"ב, ויש לקחת גם אותו בחשבון.

אבי לוי (מנכ"ל מליסרון)

בעיני, ההסתכלות על המהלך שעל הפרק ככזה שהשלכותיו נוגעות לפירמות רואי החשבון בלבד, ושאינן לו השפעה על החברות עצמן, הינה הסתכלות שגויה. הסיבה לכך היא פשוטה – ברגע שגוף הפיקוח יבוא בטענה לרואה החשבון כי הבדיקות שביצע בנקודה מסוימת אינן מספיקות, הרי באופן טבעי הוא יבצע בדיקות נוספות ורחבות יותר בחברה. מעבר לכך, מדיונים שקיימתי עם משרד רואי החשבון המבקרים שלנו בנוגע לקביעת שכר הטרחה, אני יכול לומר שבדרך כלל ישנה השוואה והסתכלות על היקף שעות העבודה הקיים בחברות אחרות בענף כדוגמת עזריאלי ו- BIG, ועל כמות זו המשרדים מוסיפים ומעמיסים עוד שעות. אגב, אפקט דומה התקבל גם לאחר שנכנסה הדרישה לפרסם את שכר הבכירים, כאשר כל אחד שואף להרוויח יותר מהשני.

למעשה, מה שעלול לקרות כאן הוא שהמשרדים ימשיכו להעמיס עוד שעות עבודה ועלויות – וזה פשוט לא יעיל. לדעתי, מידת הפיקוח והבקרה הינה מוגזמת וכלל אינני בטוח שהקמת גוף הפיקוח תצליח למנוע את הכשל הבא, כמו זה שהתרחש לכאורה באפריקה תעשיות או בדורי. לעומת זאת, מה שבטוח יקרה הוא שאותה עלות "תגולגל" לחברות פעמיים – פעם אחת באופן ישיר על ידי העלאת שכר הטרחה ופעם שנייה בעקבות התוספת בשעות העבודה ובבדיקות שיתבצעו, שכפי שצוין לעיל, עשויות לכלול גם בדיקות בחברות באופן ישיר על ידי גוף הפיקוח. בנוסף, מעבר לעלות הכספית, לא ניתן להתעלם גם מהעלות הכבדה של זמן יקר של כל העוסקים במלאכה.

רו"ח שלומי שוב

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

גל – מה דעתך בנושא?

רו"ח גל עמית

אני תומך במהלך, אך לדעתי חשוב לנסות ולהבין כיצד מבצעים את הדברים בדחילו ורחימו. בשנים האחרונות יצא לי לעבוד רבות מטעם חברות מול משרדי רואי החשבון, וחשוב לי להדגיש כי רואי החשבון בארץ מעולים וכי פירמות רואי החשבון שלנו מתנהלות ברמה גבוהה, בדומה למה שקורה בענף ההיי-טק. כלומר, צריך לזכור שאנו נמצאים בנקודת פתיחה טובה מבחינת הרמה, ובעיני זהו לא מקרי שלא התרחשה בארץ שערורייה גדולה כלשהי בקנה מידה חריג. עם זאת, למרות הרמה הגבוהה בענף שקיימת בישראל, אני חייב לציין כי אני מזועזע מרמת התגמול בו.

לאחר שקראתי את הצעת הרשות המקורית להקמת PCAOB בישראל, אני בדעה כי בנוסף לדברים שעלו בדיון, יש לבחון היטב את נושא הסמכויות שניתנות בידי הרשות, אשר על פניו נכון להיום מאפשרות לה לסגור פירמת רואי חשבון תוך זמן קצר מאוד. צריך לזכור כי ברשות ישנן תקופות, היום יושבים בה אנשים טובים כמותכם אך בעתיד ייתכן וישבו בה אנשים אחרים, ועל כן עולה השאלה האם הענקת סמכויות משמעותיות מאוד כאמור הינה מוצדקת.

אבי לוי (מנכ"ל מליסרון)

ברצוני לשאול שאלה נוספת – האם ניתן לעשות ביטוח לגבי קנסות שיוטלו על ידי גוף הפיקוח על משרד רואי החשבון?

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

להבנתי, התשובה על כך היא שלילית.

אבי לוי (מנכ"ל מליסרון)

אם כן, מהיכן פירמות רואי החשבון תשלמנה את קנסות אלו? סביר להניח כי עיצום שיוטל על פירמת רואי חשבון יסתכם בסכום משמעותי של כמה מיליוני שקלים – דבר שעלול להפיל פירמות מסוימות. ברור כי על מנת להתמודד עם עיצומים אלו הפירמות יצטרכו להצטייד ולגבות מראש סכומים גבוהים יותר.

מוטי ימין (רשות ניירות ערך)

אינני שולל את הטענה כי העלויות הכרוכות בפיקוח על פירמת רואי החשבון עשויות 'להשתרש' בחלקן מחוץ למעגל של פירמות רואי החשבון.

תכנית בחשבונאות

פורום שווי הוגן - FVF - Fair Value Forum

רו"ח שלומי שוב

תודה רבה לכולם – להזכירכם כי אנו יוצאים לפגרת קיץ לאחר דיון זה.

פרופ' אמיר ברנע

קיץ נעים לכולם.

על הפורום:

מטרת "פורום שווי הוגן" (FVF), הפועל במסגרת התכנית בחשבונאות של בית ספר אריסון למנהל עסקים במרכז הבינתחומי הרצליה, היא לתרום לאיכות המידע בשוק ההון, ולייצר שיח מקצועי פורה בנושא. הפורום שמקיים מפגש חודשי, משמש קבוצת חשיבה שמייצרת דיוני עומק בסוגיות שנמצאות על סדר היום ומשמש פלטפורמה לשיתוף ידע, זיהוי בעיות, תהליכים ומגמות וכ- Best Practices למדווחים, לרואי החשבון ולמשקיעים.

הפורום, בייסודם של פרופ' אמיר ברנע, הדיקן המייסד של בית ספר אריסון למנהל עסקים, ורו"ח שלומי שוב, ראש תכנית חשבונאות וסגן דיקן, בית ספר אריסון למנהל עסקים, כולל מומחים מובילים מהאקדמיה ומהפרקטיקה בתחומי החשבונאות הפיננסית, הכלכלה והמימון וכן משתתפים בו נציגים של מדווחים, אנליסטים וגופי הרגולציה הפיננסית בישראל וחיבור בין תחומי הידע השונים.

סיכומי הדיונים שמתפרסמים לציבור הרחב מבוצעים על ידי הצוות המקצועי של הפורום המורכב מבוגרים מצטיינים של התכנית בחשבונאות.

אתר הפורום: www.fvf.org.il